

Gruodžio 1, 2 ir 3 d. Juozo Miltinio dramos teatre įvyks premjera jauniems 9-13 metų žiūrovams - Agnės Sunklodaitės spektaklis „Vaiduoklių laivas“ pagal Vilhelmo Haugo pasakas. Kuo šiandien aktualios XIX amžiuje parašytos pasakos, kokie sunkumai tyko rašant inscenizaciją ir kaip prie spektaklio sukūrimo prisideda patys vaikai - skaitykite interviu:

Kaip jūsų gyvenime atsirado Haugo pasakos?

Pažintis su jomis pradėjo vystytis nuo vaikystės – tada skaičiau „Špesaro smuklės“ pasakas, o su nykštuku Muku susipažinau pamačiusi animacinį filmą. Vėliau su Haugo pasakomis susidūriau mokykloje, dar vėliau – universitete, kai studijavau lituanistiką ir lankiau vaikų literatūros paskaitas.

Kodėl nusprendėte šias pasakas teatre pristatyti būtent dabar?

Norėjau sukurti spektaklį 9-13 metų amžiaus grupei, kadangi jai spektaklių teatre vis dar labai trūksta. Kuriant šiai auditorijai turi galvoti, kad šalia to, apie ką kalbi, turi surasti būdą į teatrą atėjusius vaikus sudominti ir jame sulaikyti. Pagalvojau, kad siekiant sukurti įdomią atmosferą ir įtraukiantį siužetą, tam puikiai tiktų Haugo pasakos – jos kalba apie tai, kas aktualu šiandien.

Dabartinis laikas teatro kūrėjams parodo, kad esame neįgalūs pakeisti pasaulį. Nežinia, kas turi įvykti, kad teatras išugdytų kartą žmonių, kurie būtų sąmoningesni negu mes ir gebantys mokytis iš savo klaidų. Šiuo metu man tai atrodo kaip utopija. Tačiau vis dar turiu vilties, kad šios pasakos gali nugulti į pavienių žmonių sielas. Kad jie išgirs, apie ką bandai su jais kalbėtis, tai liks jų mintyse, keis juos. Juk žmogui yra duoti visi įrankiai, kad jis galėtų ugdyti fantaziją, o jos dėka sukurti neįtikėtinų dalykų. Tad viliuosi, kad žmogus puoselės savo fantaziją ir išmoks gyventi be karų ir keršto.

Kodėl vaikų literatūros klasika laikomos pasakos, parašytos dar XIX a., išlieka aktualios šiandienos vaikams?

Nes šios pasakos yra universalios. Mūsų nebebus, ateis kitos kartos, tačiau šiose pasakose nagrinėjamos fundamentalios problemos visada išliks aktualios. Jos nagrinėja žmogaus prigimtį – žmogaus, kuriam niekada negana. Jei jam būtų negana gerų dalykų, viskas būtų puiku, tačiau žmogui negana turtų, įtakos, o šalia šių troškimų visada seka kerštas ir siekis bet kokia kaina įtvirtinti save galios pozicijoje. Kol tai bus dominuojančios žmonijos savybės,

tol tokios pasakos bus aktualios.

9-13 metų amžiaus grupė sudaro savitą publiką: dalis jų dar yra vaikai, o kita dalis - jau bepradedantys paauglystę. Kokių iššūkių kyla siekiant, kad šie du tarpsniai koegzistuos teatro salėje?

Šio amžiaus žiūrovai labai jautriai reaguoja į spektaklio turinį – neduok Dieve, pasaka bus skirta visiškai mažiems vaikams. Visada kurdama šiai amžiaus grupei stengiuosi nenukrypti į vaikiškumą, paprastumą, nes labai greitai gali sulaukti atmetimo reakcijos – nebūtinai dėl to, kad jiems neįdomu, bet greičiau dėl to, nes tu juos ižidei. Kadangi inscenizacijai naudojamų pasakų problematika ir tema yra pakankamai universali, nekyla problema, kad ši amžiaus grupė kažko nesupras. Nebent tik kalbos. Temos gali būti tos pačios visoms amžiaus grupėms, tačiau reikia atsargiai pasirinkti kaip ir kokia kalba apie jas kalbėsi.

Besiruošdama spektakliui kreipėtės ir į pačius vaikus. Kokį vaidmenį jie atliko spektaklio kūrybiniame procese?

Visad renku medžiagą, darau tyrimus, bendrauju su vaikais. Šiuo atveju turiu idėją – spektaklyje naudoti dokumentinius interviu. Noriu kalbėtis su vaikais, o jų nuomones apie tai, kas yra pasaka, kaip jie žiūri į ją ir joje nagrinėjamas temas, kas jiems yra įdomu, panaudoti spektaklyje. Man įdomu, kaip šie žmonės žiūri į turto troškimą, į norą vadovauti, klausiu, ką jie darytų, jei jų rankose atsidurtų valdžia. Kaip visą tai pavyks sudėti į spektaklį priklausys nuo to, kokią informaciją surinksiu. Tai yra nežinomasis x šiame procese, bet būtent jis man yra įdomiausias. Noriu nemeluoti žiūrovui – juk galėčiau sugalvoti atsakymus, pasakyti vaikams ir juos nufilmuoti. Tačiau to daryti nenoriu, nes manimi yra pasitikima. Nesiekiu, kad surinkta medžiaga būtų tobula, man svarbiau, kad ji būtų autentiška. Bendrauju su vaikais, nes man įdomu suprasti, kokia tai karta, ką jie girdi, ką jie išsineša iš mokyklų, kokiais žmonėmis jie auga.

Su kokiais iššūkiais susiduriate rašydama inscenizaciją, kuri apjungia ne vieną pasaką?

Rašydama pjesę praktiškai nenaudoju Hafo kalbos, nes jis rašo ilgais, dideliais sakiniais – daug pasakojimo, daug įvykių, ne viskas išteisinta. Stengiausi šią senovinę, kiek perkrautą kalbą apvalyti, sušiuolaikinti dialogus. Manau, kad šiandienos vaikui scenoje tokią kalbą būtų kiek per sudėtinga sekti – jis labai greitai pamestų dėmesį. Tad reikėjo gan nemažai padirbėti, kad sakinių konstrukcijos išliktų panašios, bet kartu būtų suprantamos. Darbą lengvina tai, kad pati režisuoju, tad tekstą rašau taip, kad aktoriui būtų įdomu su juo žaisti.

Koks Haufo pasakų veikėjas jums yra mėgstamiausias, išimintiniausias? Kodėl?

Greičiausiai Mukas. Jis kitoks – atstumtas visuomenės, pasižymintis ypatinga fantazija. Man patinka kitokie žmonės. Mėgstu keistuolius – jei mano spektaklyje gali būti keistuolis, jis visada ten bus. Kiti Haufo personažai išilieja į bendrą jo pasakų piešinį, tačiau Mukas man pasižymi daug ryškesne charakteristika.

Kaip atsirinkote pasakas, kurias naudosite inscenizacijai?

„Pasaka knygos drabužiais“ man buvo raktas į pasakos sąryšį su šiandiena. Joje pasakojama apie tai, kaip mergaitė Pasaka grįžta į savo mamos Fantazijos namus labai liūdna, nes žmonės jos nepriima. Fantazija jai pasako, kad aprengs ją knygos drabužiais ir tegu mergaitė bando eiti pas vaikus. Suvokiau, kad minimaliai pakeitusi šį siužetą, galėsiu lengvai kalbėti apie pasakos ir šiandieninio vaiko santykį ir parodyti jiems, jog pasaka nėra tik mažiausiems – juk pasakos gvildena labai rimtas temas, kuriomis dabar gyvena ir kurias jaučia visas pasaulis. O kitos trys pasakos, sudarančios spektaklį – „Mukas“, „Vaiduoklių laivas“ ir „Nukirstoji ranka“ – tiesiog tiko pagal jose nagrinėjamas temas.

